

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K. EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI KAPILAR.

FELTÖLTÉS SZERKESZTŐ, DR. HEGEDŰS LORÁNY
KIADÓTÁRSASÁGOK: HOFFMANN ÉS KRÖNVIÉL
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓVATÁL, MAGYICA 4

A titkos konferencia

Debrecen, január 18.

A békekonferencia első ülésén, nyilvánvalóan Clemenceau iniciatívájára, azt határozták el, hogy a konferencia tárgyalásai titkosak lesznek. Az angol és amerikai meghatalmazottak ugyan a nyilvánosság mellett foglaltak állást, de álláspontjuknak nem tudtak érvényt szerezni. Az udvarias franciák a tárgyalási hely körül fekvő, bizonyára pompás szállodákban és kastélyokban az újságírók részére nagyszerű szállásokat, telefont, távirót, szikratávirót, repülőállomást rendeztek be, azonban ma kijelentették, hogy a sajtót ugyan mindig tájékoztatni fogják, de a nyilvánosságot nem bocsáthatják a tárgyalásokhoz, mert az ártatna az ügynek.

Bennünket, akik idehaza a diplomácia titkosságának megszüntetése mellett dörögünk és szemben találunk magunkat a diplomácia titkosságával, bennünket, akiknek a bőrét rajzolgatják ott ki, hogy ki mennyit vághat ki belőle, különösen érdekelhet, mi történik ott, ahova bennünket még diplomáciailag sem eresztenek be, csak majd az orruk alá nyomják a kész határozatot. — Pedig, ha tudnók, mit tárgyalnak, mit akarnak határozni rólunk, talán fölelehetnők tiltakozó szavunkat és talán segíséget kereshetnénk valahol a reánk váró újabb sérelem ellen.

A tanácskozások titkossága dacára is a delegátusok révén természetesen minden ország értesülni fog idejében a kongresszuson történtekről. Tudni fogja, mit főznek a párisi béke-konyhán, még Hedsas népe is, amelynek képviselőt Clemenceau auszintén méltónak és alkalmasnak találta arra, hogy a világ új térképének elkészítésében közreműködjék. Csak mi magyarok és egykori szövetségeseink vagyunk kizárva a tárgyaóteremből. Oroszországot már aligha tartják távol. Épen ma érkezik a híre, hogy Oroszországnak, amellyel eddig a bolsevizmus miatt szóba sem állott az entente, most amaz ígéret ellenében, hogy a bolsevik propagandával az oroszok fölhagynak, helyet akarnak biztosítani a békekonferencián. Az entente részére csak egy fenyegető rém, csak egy ellenség létezik: a bolsevizmus, amely ellen hadat is viselt a Murman-partoknál és a Fekete-tengernél. Mihelyt ez az ellenség leszerel, mindjárt barátságosabb arcot vág az entente és maga mellé ülteti a szovjet-kormány képviselőit.

Ránknézve ebben is egy nagy tanulság rejlik: ne kacérkodjunk az entente egyetlenségével és leghatalmasabb ellenségével, a bolsevizmussal. Nekünk keresnünk kell azokat az alapokat, a

melyeken állva szívesen látunk bennünket. — Ugyis olyan jövő elé nézünk, hogy nekünk a jövő megjavításáért mindent el kell követnünk és még ha bolsevik is volnánk, le kellene tagadnunk, hogy tessünk az ententának és magunkra ne vonjuk a haragját. Nekünk most

nem a szélsőségeket kell keresnünk, amelyek legtávolabb esnek az entente jóakaratótól, hanem úgy kell viselkednünk, hogy jóindulatot remélhessünk. Oroszország példája bizonyítja ezt. A bolsevikjeink eddig is folyton az orosz példát másolták, másolják le ezt is.

Károlyikinevezte az új kormányt

Berinkey Dénes a koalíciós kabinet elnöke

A Munkástanács tegnapi ülésének nyomó többséggel meghozott határozata, amely hozzájárult a koalíciós kormányzat fenntartásához, a politikai válság megoldását jelentette. *Ma délután már megalakult az új kormány*, amely Berinkey Dénes dr., az eddigi igazságügyminiszter és ideiglenes miniszterelnök elnöke alatt egyesíti magában az eddigi kormányzó pártok képviselőit, meghagyja a számbeli majoritást a polgári pártoknak, de az eddiginél sokkalta jelentősebb befolyást biztosít a szociáldemokrata párt részére, amelynek az új kabinetben négy miniszteri tárca jutott.

Az új kormány

Budapesti tudósítónk táviratozza: *Károlyi Mihály* köztársasági elnök ma délben kihallgatáson fogadta *Berinkey Dénes* dr. ideiglenes miniszterelnököt és *miniszterelnökké designálta Berinkey a délután folyamán megalakította kabinetjét.*

A Pol. Hir. jelenti: *Károlyi Mihály*, a köztársaság ideiglenes elnöke a designált miniszterelnök előterjesztésére

miniszterelnökké *Berinkey Dénest*,
belügyminiszterré *Nagy Vincét*,
pénzügyminiszterré *Szendé Pált*,
kereskedelemlügyi miniszterré *Garami*

Ernőt,

hadügyminiszterré *Böhm Vilmost*,
földművelésügyi miniszterré *Buza Barnát*
népjóléti miniszterré *Peidl Gyulát*,
közlekedési miniszterré *Baloghy*

Ernőt,

ruska-krainai miniszterré *Szabó Orestét*
tárcanélküli miniszterekké *Kunfi Zsigmondot*, *Vass Jánost* és *Szabó Istvánt* nevezte ki és a külügyminiszterium, igazságügyminiszterium és nemzetiségi miniszterium ideiglenes vezetésével *Berinkey Dénes* miniszterelnököt bízta meg.

Az új kormány tagjai holnap délben 12 órakor teszik le az esküt a köztársaság elnökének kezébe.

A Pol. Hir. jelenti: A vallás- és közoktatásügyi tárcát kettéosztják: közoktatásügyi miniszter *Kunfi Zsigmond*, vallásügyi miniszter pedig *Vass János*. A különválasztás módjait a legközelebbi minisztertanács alapítja meg és a különválasztásig *Kunfi Zsigmond* és *Vass János* mint tárcanélküli miniszterek foglalnak helyet a kabinetben.

Az új kormány alakításával kapcsolatban budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Az igazságügyi tárcára mint legkomolyabb jelölt *Juhász-Nagy Sándor* vallás- és közoktatásügyi államtitkár jön számításba. A külügyi tárcára nézve még nincs döntés. *Festetics Sándor* gróf, az eddigi hadügyminiszter van kombinációba véve.

A nemzetiségi miniszter megszűnik.

A belügyminiszteriumban egy új államtitkári állást rendszerezitene, amelyet *Landler Jenő* dr.-al, a szociáldemokrata párt vezető tagjával fognak betölteni.

Az egyik vallásügyi államtitkár *Thury Béla*, az Alkotmány szerkesztője, vagy *Persán Ádám*, a katolikus ügyek kormánybiztosa lesz, a másik pedig egy református politikus.

A Károlyi-párt válsága

A Károlyi-párt válságának megoldására irányuló tárgyalásokról egy beavatott politikus a következőket mondta budapesti tudósítónknak:

— Alapos kilátás van arra, hogy a Károlyi-párt újjaalakításának kérdése megoldható lesz *azoknak kilépése nélkül*, akiknek ilyen szándékáról már szó volt. A megoldás egyik módja az lenne, hogy a párt jelenlegi szervezete feloszlik és a párt újjaalakul. Eknél az újjaalakulásnál a párt vezetésében azok lenne a döntő szerep, akik a forradalom előtt

URANIA

Ma, vasárnap
Január 19.

Sakálók

Francia kalandor dráma
5 felvonásban.

Egy feminista szerelme

vígjáték 3 felvonásban.
Szövegét írta:
SZŐKE SZAKÁLL.

APOLLO

Ma, vasárnap
Január 19.

Atánkosnó

LÉNGYEL MENYHÉRT
színműve
háromez négy felvonásban.

Főszereplők:
Leopoldine Konstantin,
Fenyvessy E. a. u.,
Kertész Dezső.

Arany Óka mozi
és Uranus

Ma, vasárnap
Január 19.

Nordisk műsor.

Putifárné

egy bűnös asszony re-
génye 4 felvonásban.
Főszereplő:
Ebba Thomsen.

Előadások: 3, 5 és 7 órakor.

is tagjai voltak a Károlyi-pártnak. De úgy is meg lehet oldani a párt válságát, hogy a párt-nak csak a választmánya oszlik fel és a párt új választmánya a régi Károlyi-pártiakból alakul és ennek a választmánynak módjában lesz revideálni az eddigi felvételeket. Erre már azért is feltétlenül szükség van, mert a párt olyan elemekkel szaporodott meg, akik a politikai érettség nélkül akartak résztvenni a pártmozgalomban és ebből aztán mindenféle hajók származtak. Ezekből akar a párt megszabadulni és az egészséges szelekció, amit az új választmány végezne, hozzájárulna a párt egészséges megalapozásához. A Károlyi-párt programja progresszív, haladó irány és ezt egy erősen jegyzetelt párttal lehet csak megvalósítani.

Más forrásból arról értesülünk, hogy a Károlyi-párt ugynevezett jobbszárnya, mely a kabinetben nem vesz részt, várakozó álláspontja helyezkedik az új kormánnyal szemben, amelyről legelső sorban a rend fenntartását várja. A párt választmánya kedden ülést tart, melyen két határozatot fog hozni. Az egyik kimondja a párt feloszlását, a másik pedig direktóriumot jelöl ki, amely a párt ügyeit vezetni fogja addig is, míg a pártban végbemege a tisztulási folyamat.

Svájc elismerte Magyarországot új követét

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A félhivatalos Pol. Hir. jelenti: Mint a külügyminisztérium hivatalosan értesül, a svájci szövetségtanács Szilassy Gyula rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek, mint a magyar kormány teljhatalmu képviselőjének küldetéséhez hozzájárult. Ezzel kapcsolatban a minisztertanács mai ülésén Bedy-Schwimmer Róza rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek, a magyar kormány svájci megbízottjának már régebben felajánlott lemondását elfogadta.

Nyolcmillió koronára rug

a debreceni kereskedelmi- és iparkamarához tartozó kereskedők kifizetetlen hadiszállítási számlája

Tudavelevő, hogy a bécsi volt cs. és kir. hadügyminisztérium, amelynek a likvidálása most folyik, néhány héttel ezelőtt beszüntette azoknak a számláknak és követeléseknek a kifizetését, amelyet a minisztériumhoz a hadsereg szállítói beterjesztettek és amelyek közül igen sok még az 1917. évi szállításokra vonatkozik. A magyar kormány kereskedelmiügyi minisztere még a múlt hónapban utasította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy írják össze azokat a kereskedelmi és ipari vállalatokat, amelyek a volt cs. és kir. hadügyminisztérium fizetésbeszüntetése következtében károsodást szenvedtek.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara a miniszter rendelkezése értelmében felhívást intézett a körletében működő vállalatokhoz, hogy jelentsék be követeléseiket. A kamara összeírása azonban nemcsak a volt hadügyminisztérium szállítására, hanem mindazon szállításokra vonatkozik, amelyeket a kamara körletéből bármely katonai intézménynek vagy hatóságoknak eszközöltek és amelyek kifizetetlenül maradtak. — Nagyon sok ugyanis az olyan eset is, hogy a kereskedők és iparosok már nem kaphatták meg a pénzüket azoktól az osztrák katonai formációktól, amelyek Debrecenből, Nyíregyházáról, Szatmárról és más, a kamara körletében levő helységekből az októberi forradalom következtében eltávoztak.

Az összeírás most fejeződött be és a ka-

maránál nyolc milliót meghaladó olyan követelést jelentettek be, amely nem nyert kifizetést. Ezt a kimutatást most a kamara felterjeszti a kereskedelmi minisztériumhoz, amely arra fog törekedni, hogy a követeléseket elismertesse és a volt cs. és kir. hadsereg likvidálásánál akként fizettesse ki, hogy a követelések a kvóta arányában terheljék az osztrák-magyar monarchiából alakult új államokat.

A debreczeni tudományegyetem szózata a művelt világ egyeteméhez

Az ország területi épsége érdekében

A debreceni magyar tudományegyetem a magyar állam területi épsége érdekében a külföld tudományos intézeteihez szótartot intéz. E szótartot Rugonfalvi Kiss István dr. egyetemi tanár e hó 19-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor ismerteti a város közönsége előtt a vármegyeház dísztermében.

Belépő díj nincs, de önkéntes befizetéseket köszönettel fogad s az emlékiratnak angol és francia nyelven való kiadására és terjesztésére fordítja a Népszerű Főiskolai Tanfolyam elnöksége. Az előadásra mindenkit szívesen látnak.

A szótart tüzetesen ismerteti Magyarországnak a nyugati kultúra megmentéséért évszázadokon át folytatott küzdelmét és ezen küzdelmek során a nemzetiségi kérdés kifejlődését. Ezt a kérdést a békekongresszus legnehezebb problémái egyikének mondja és annak tisztázása érdekében az alábbiakban ismerteti a mai helyzetet:

A magyar nemzet minden komolyan vehető tagja a császári ház egységesítő uralmának megszűnése óta azt kívánja, hogy a nemzetiségi eszmét a régi független magyar állam elvei alapján széleskörű autonómiával, de az államegység fenntartásával oldjuk meg. Egyetlen nemzetiség van, mely a „rég magyar zsarnokság” felpanaszolásával nemcsak az államegység megbontására tör, hanem néhány milliónyi magyart is egy jóval alacsonyabb műveltségi fokon álló államhoz akar rántani: a 3 milliónyi román.

Tul vagyunk már azon, hogy történelmi falszolgákat és hamis vádakokat cáfolgassunk; de mégis néhány szóval reá kell mutatnunk, hogy vezetőik követelése és indoklása mennyire helytelen.

Ha vádaiknak hitelt adunk, azt kellene hinnünk, hogy minden magyar minden nap megévevett egy jámbor, derék román. És csodák csodája, számuk mégis gyarapodott, sőt szarvóki uralmunk annyira ment, hogy eltűrtük, hogy magyarok eloláhosodjanak. Mai vezetőik többsége is — miként magyar nevük is mutatja — magyar származású. Egy üldözött nép nem fejtheti ki kulturáját. Csodák csodája, hogy a magyarországi oláh (miként általában el is ismerik) a műveltségnek jóval magasabb színvonalon áll, mint a románai. Nemcsak azért, mert a mi társadalmi és gazdasági viszonyaink jóval egészségesebbek, hanem a magyarság állandó kulturális hatása miatt is. Pld. a bibliát egy erdélyi fejedelem már akkor oláh nyelvre fordította, mikor az oláh nyelv megvetett és az egyházi életben is elnyomott helyzetben volt. Mi hatottunk arra, hogy iskolákat alapítsanak, sőt alapítottunk mi is gyermekeik részére. A Magyarországon élő 3 millió románnak 2655 román tannyelvű, a 7 milliónyi romániai románságnak pedig csak 4645 népiskolája van, holott az aránnak megfelelően 6204-nek kellene lenni.

Nemcsak a románokra, hanem a német kivételével minden nemzetiségünkre áll ez. Mindenik jóval alacsonyabb fokán áll a művelésnek, mint a magyar, de egyben jóval magasabb fokán, mint az önálló életet élő anyai. Ez mutatja éppen, hogy a magyarság hogyan töltötte be hivatását, mint a nyugati kultúra közvetítője. Ezt a közvetítést kizárni, egyet jelentene a kulturális decadenciával, néhány millió magyart, két magyar egyetemet, öb- és számos középiskolát román imperium alá utalni, valóságos merénylet lenne a kultúra és gaztett azon derék emberek ellen.

szék elismertesse és a volt cs. és kir. hadsereg likvidálásánál akként fizettesse ki, hogy a követelések a kvóta arányában terheljék az osztrák-magyar monarchiából alakult új államokat.

kiknek kegyes alapítványából tartják fenn jó részt ma is ezeket az iskolákat.

Más nemzetiségeink a mai bomlási processusban sem nyilatkoztak amellett, hogy el akarnak szakadni Magyarországtól, sőt ellenkezőleg! A rutének első nyilatkozata pld. az volt, hogy felkérték a kormányt, alapítson náluk minnél több magyar iskolát; még a nyelvüket is el akarják feledni, csakhogy az ukrán igényt ne támaszthasson rájuk; később azonban (nem nehéz kitalálni, mily ösztönzésre) autoomiát kívántak. Tótiaink nagyrésze nem csak tiltakozik a csehek területtrábsága ellen, hanem már harcban is áll velük, oly körülmények között, midőn a magyarság támogatására nem is számíthat.

És ez természetes is. Csak az elvakult fajszereget, vagy fajgyűlölet nem látja, hogy Magyarország területe kifejezett képez, melyet az örökkön ható földrajzi tényezők tartanak össze. Még jobban összetart a fajok elhelyezkedése és gazdasági viszonyai. A magyarság túlnyomólag az ország közepét foglalja el, onnan sugarakat bocsátva minden irányban, mely sugarak itt-ott kiszélesednek és mindentütt városokkal ékeskednek, melyek terjesztik a kultúrát, delidolgozzák és közvetítik a hegyvidék termékeit befelé és az Alföld terményeit az élelmiszerekben nem épen bővelkedő hegyvidékeknek. De ezenkívül békés népvándorlás is szabályszerűen észlelhető; az igényesebb Alföld a hegyvidék vándor iparosainak, házaló kereskedőinek, ipari- és mezőgazdasági munkásainak ad kenyeret. Hogy nemzetiségeink annyi kedvezőtlen időt megosztottak velünk, hogy tőlünk el nem szakadtak és ha néha egy-egy szerencés hódítás rövid időre elszakította (mint pl. kisebb-nagyobb tót vidékeket a csehek már mégyszer is), visszavágyódtak, mellettünk, fajtestvérek ellen is küzdöttek és hangoztatták, hogy Extra Hungaricum non est vita, — az nemcsak az értelem, hanem a földrajzi és gazdasági viszonyok folyománya is volt.

E hatalmas tényezők ellen hasztalan a küzdelem. Az egységes földrajzi terület csak egységes, egyetlen államot tőr meg, mert csak egy kis surlódás, egy kis mesterséges akadály, egy akarat működése helyett több akarat érvényesülése és megbomlik az egyensúly; inség és nyomor támad nyomában. Ezek az imperialista álmokat hamar szétfoszlatják és érvényesül a föld szellemének parancsa.

Már most helyes lenne-e megbontani egy olyan államot, mely eddig híven betöltötte hivatását, csak azért, hogy bizonyos számú, a kulturális fejlődésre ártalmas, keserű évek ujra összeolvasszák?

Nem.

Észszerű és jogos lenne-e, ha elszakíthatnánk egy nemzet testéből, véreből tekintélyes területeket és több millió magyar lelket azok, akik vendégképen (hospes az ősi latin terminológiánk az idegen telepésekre), saját hazájuk kedvezőtlenebb viszonyai miatt jöttek ide?

Nem.

Igen ám, de a nemzetiségi eszme, helyesebben mondva érzelem kielégülést, megoldást keres. Mi is gyökeres, végleges megoldást akarjuk annak a kérdésnek, mely államunk békés fejlődését különben akadályozná. Azonban nem olyan megoldást, mely a magasabb kultúrát az alacsonyabbnak kiszolgáltatta, sem olyant, amely bármely fajt a másikkal olávet, amely 2.940.000 román kedvéért 3 millió magyart és 740.000 németet akarata ellen elszakít az or-

szágtól. Az egyik éppen úgy irredentizmust szül, mint a másik és **különbösen borzalmasnak** **igérkezik egy magyar irredentizmus.** Isten óvjon attól, hogy az is jöhessen, hogy népeinket egy igazságtalan, kelező béke a kultúra utjáról a vadságba, az örök béke ábrándjából **handa-harcokba** süllyessze!

És objektív mérlegelés után meg is lehet találni a nemzetiségi kérdés olyan megoldását, mely ellen csak a tulhívott imperialista nacionalizmus és az uszítók üzleti szempontjából emelhető kifogás.

A régi bajok gyökere és nehézségei kutató fejében van, hogy a nemzetiségi eszme alapján tisztán faji alapon álló államok alakítására törekvenek a népek, egyesülni akarnak azon fajok, melyeket a népvándorlás áradata, a török fegyvere és más erőszak szétvárt; azonban mai földrajzi elhelyezkedésünk alapján az egyesülés más népfajok sérelme nélkül nem történhetik meg; még pedig azért nem, mert a Balkánon és Magyarországon, a népek útján és választóvonalán, a különböző népfajok áradata megtorlódtott annyira, hogy hogy a vitás vidékeken nem nagyobb területek, hanem még községek is állg avnának, hol egyetlen faj él. Hasonló a helyzet az olasz és osztrákhatáron, illetőleg az olasz, német és szlovén nép érintkezési pontjain.

Ily területeken a fajok régóta állandó élet-hálfarcot folytatnak megmaradásukért, amíg igen szembilissé tette őket. Érzelmek uralkodnak rajtuk, a faszereget és irtó fajgyűlölet annyira kifejlődött bennük, hogy a világképet ezen oldalról veszélyeztetettnék tartják.

Történelmileg beigazolt tény, hogy kezdetleges viszonyok között élő, kisebb népfajok sokkal érzékenyebbek, szertelenebbek, terjeszkedésre vágyóbbak, mint a művelt, nagy fajok. E szertelenségek már eddig is több törzset, több népfajt vittek öngyilkosságra, olyanokat is, amelyek rövid szerepléstől alatt is nyomot hagytak a kultúrában.

Az érzelem, a népjellem örök, hatalmas faktora marad a társadalmi fejlődésnek, az életnek amivel számolni kell.

A békekongresszusnak a rokon- és ellen-szenv kizárásával ridog tárgyilagossággal kellene mérlegelnie, hogy a Balkánon és Magyarországon területének egy részén egy csodálatos anachronisztikus jelenséggel állunk szemben. A népvándorlás és törőkhódoltság hullámtörésének utolsó rezgéseit izzik itt lidércjátékukat; a szertelentett fajok nem tudnak érzelmeiknek megfelelően elhelyezkedni. A megszokott szülőföld szeretete és a faszereget megoldhatatlan dilemmaként mered eléjük. Lakóterületeiket is szeretnék megtartani, az anyafajjal is szeretnének egyesülni, de ez a **történelmi jogok és a közöttük élő fajok sérelme nélkül lehetetlen!**

Ha a békekongresszus komolyan akarja Európa békéjét, ha ki akarja irtani és nem Magyarországra is ártterjeszteni a balkáni tüzfészket, nem indulhat ki a nemzetiségi eszme egyik eleméből, a fajok egyesülési törekvéséből, nem helyezkedhetik kizárólag a népek örendelkezési jogának alapjára olyan értelemben, amint azt ma már szertelében magyarazzák. Világos, hogy itt nem annyira területi, mint etnográfiai téren kell rendet csinálni.

A békekongresszusnak szerény véleményünk szerint mindazon területeken, ahol a nemzetiségi kérdés sürgős megoldást kíván, elsősorban is a földrajzi és gazdasági viszonyok és a történelmi jog komoly mérlegeléséből kell kiindulnia, mert csak ezen állandó, elsőrendű tényezők alapján képzelhető el állandó, életképes államalakulás. A graphikailag ki sem fejezhető és folytonos változásnak alávetett (termékenység, halálózási arány, asszimilálódás) néprajzi viszonyokat csak másodlagos fontosságúnak lehet tekinteni és ezekkel kapcsolatban is súlyosabban esnek a mérlegbe a néplélektani tulajdonságok és kulturális viszonyok, mint a változásnak legjobban alávetett számbeli arány.

Miután ezen tényezők komoly mérlegelésével megállapították az államhatárokat, mindjárt gondoskodni kell az azok keretén belül élő kisebbségi népfajok jogainak általános, minden államra kötelező megállapításáról, annak hangsúlyozásával azonban, hogy

minden olyan akció, mely e jogok határainak túllépésével az államegység, vagy idegen állam javára a területi épség megbontására tör, hazaárulást jelent, melyet a világkongresszus nem szentesít, sőt súlyos bűnnek bélyegez.

Akikben tehát annyira fejlett a nemzetiségi eszme egyik eleme, a faszereget, hogy az egyetemesen megállapított autonóm jogok ki nem elégítik, vonják le a konzekvenciát: az illető állam köteles kivánságukra ingatlan javaikat megváltani, őket az állampolgári kötelekéből kibocsátani, hogy anyafajjukkal egyesülhessenek.

Igy állna elő az új, békés népvándorlás, mely távolról sem lenne olyan nagy méretű, mint azt a nemzetiségi eszme szertelenségeiből következtetni lehet, mert a szülőföld szeretete szélesebb körben, intenziyebben hat, mint a fajok egyesülési törekvése. Ily uton azonban a türelmetleneket, azon erjedő anyagokat, mely az új, békés kibontakozást, a népek egymás megértését akadályozná, ki lehet kűszöbölteni.

Ha a nemzetiségi eszme szertelenségei érvényesülhetnének, ha a békekongresszus a másodrendű tényezőkből indulva ki, időnkénti népszavazásoktól tenné függővé az államhatárok megállapítását, nemhogy biztosítaná a népek békéjét, hanem az összes geopolitikai alakulatu államokat alapjában megrendítő jogalapot teremtené a kisebbség destruktív működésére.

Az orosz kormány megszünteti a bolsevik propagandát

Orosz békeajánlat az ententének

Stockholm, január 18. Litvinov, a szovjet-kormány volt londoni képviselője, aki visszatért ide, a moszkvai kormány és Lenin megbízásából szombaton távirati uton újabb békeajánlatot intézett Wilsonhoz. A szovjet-kormány kötelezi magát az ajánlatban, hogy a bolsevik propagandát megszünteti és abba-hagyja a katonai felvonulást Eszt- és Livország ellen, ha az entente hajlandó azonnal megkezdni Oroszországgal a béketárgyalásokat.

Az oroszokat meghívják a békekongresszusra

Bécs, január 18. A „Daily Telegraph” párisi jelentése szerint Lloyd George a mellett foglalt állást, hogy az orosz szovjet-kormányt a békekongresszus elé kell bocsátani. A miniszterelnök fejtegette, hogy a szövetségesek nagyobb oroszországi intervencióra most nem vállalkozhatnak, kisebb keretek között pedig az intervenció épp oly kevésbé járna eredménnyel, mint a gazdasági nyomás. Ennek folytán az a nézete, hogy a bolsevik kormányt meg kell hallgatni és a békekongresszusra kell bocsátani.

25 állam vesz részt a kongresszuson

Bécs, január 18. Párisi jelentés szerint a ma délután 3 órakor kezdődő békekongresszuson 25 állam vesz részt 66 delegátussal. A *Humanité* azt írja, hogy *Clemenceau* magatartása miatt félni lehet attól, hogy a békekongresszus elé kerülő problémák megoldatlanok maradnak és attól lehet tartani, hogy a *kongresszus meghiusul*.

Bécs, január 18. A *Secolo* párisi tudósítója szerint azok az amerikai kisállamok, melyek nem tartoznak az Egyesült Államok körébe, sorra csatlakoznak Wilsonhoz és mivel mind-egyikük küldhet egy képviselőt a konferenciára

valószínű, hogy azon több mint 15 amerikai meghatalmazott fog résztvenni.

Megszüntetik a blokádot Németország ellen

Genf, január 18. A szövetségesek konferenciáján elfogadták Wilsonnak azt az indítványát, hogy Németország ellen szüntessék meg a blokádot.

A békekongresszus titkos lesz

London, január 18. A *Manchester Guardian* londoni információja szerint jól értesült körökben azt beszélik, hogy *Franciaország, Olaszország és Japán a békekongresszus tárgyalásainak titkosságát kívánják.* Ezzel szemben *Anglia és Amerika a nyilvánosságot követelik.* A titkos tárgyalásokra vonatkozó indítványt maga *Clemenceau* terjesztette be.

Bécs, január 18. A *Telegraphen Kompanie* jelenli közvetett uton Párisból: *Wilson* cinök tudára adta a francia, olasz és japán miniszterelnököknek, hogy nem fogadhatia el azt a javaslatot, mely szerint a béketárgyalásokról csak hivatalos kommunikéket adnak ki. Ő Amerika népének a *béketárgyalások teljes nyilvánosságát ígérte és ehhez ragaszkodik.* Az amerikai újságírók tudósításokat küldenek lapjuknak arról, hogy nem értik, miért kell reakciós államférfiaknak a dicső francia népet gyámság alatt tartani.

Páris, január 18. Hivatalosan közlik: Az amerikai Egyesült Államok elnöke, valamint a szövetséges és társult hatalmak miniszterelnökei és külügyminiszterei ma délelőtt a külügyminiszteriumban tanácskoztak. Ezen a tanácskozáson *Clemenceau* miniszterelnök felolvasta a Németországgal kötött fegyverszünet megújításának feltételeit. Ezután elhatározták, hogy Belgium és Szerbia 3-3 képviselőt küldhet a békekongresszusra. Hedsas királya 2 delegátussal fogja képviseltetni magát.

Megállapították ezután a békekongresszus megnyitó ülésének napirendjét. Végül a konferencia tanácskozásainak nyilvánosság a kérdéséről tanácskoztak és egyhangúlag elfogadták a sajtóhoz intézendő következő közlemény szövegét.

A szövetségesek és társult hatalmak képviselői a leg gondosabban megvizsgálták a konferencia tanácskozásai nyilvánosságának érdekét. Athatja őket az az óhajlás, hogy a nyilvánosság a sajtó útján a legbehatóbban informáltassék, azonban nyilvánvaló, hogy a nyilvánosság a most folyó előzetes tanácskozások tárgyának kényes és bonyolított volta miatt bizonyos mértékben korlátozni kell. Ha a tárgyalások idő előtt tétetnének nyilvánosságra, akkor a békekongresszus munkája szükségképpen végtelenül elhúzódna. Ahol tehát szükségesnek fog mutatkozni, be fogják vonni a sajtó képviselőit is a tanácskozásba, bizonyos alkalmakkor azonban a konferencia tanácskozásai a nyilvánosság kizárásával történnek.

A német nemzetgyűlési választások

Berlin, január 18. Ma reggel óta az egész város képe a holnap tartandó nemzetgyűlési választások jegyében áll. Valamennyi part óriási agitációt fejt ki. Férfiak, nők és gyermekek millió számra osztogatják a járókelők között a különböző röpiratokat, sőt a közúti vasút kocsijait és az omnibuszokat is teleterakják. A plakát ragasztók egész sorai, főleg katonák vonulnak végig az utcákon s a házak falain egymás hegyén hátán vannak a

legkülönbözőbb felhívások. Ma délután és este valamennyi párt választói gyűléseket tartanak az egyes városrészekben.

Utban az első amerikai élelmiszer-szállító hajók

New York, január 18. A „Mercurius” és a „Western Bell” nevű gőzösök élelmiszer és gyógyszer-rakományjal elindultak Európába. A harmadik gőzös a jövő héten indul utnak. Erre a segélyakcióra közadakozásból teremtették elő a szükséges pénzüsségeket.

Lengyel-ukrán csata Galliciában

Lemberg, január 18. Az e hó 17-iki hadijelentés szerint ma ellenséges tüzéség lőtte a várost és több lövést intéztek a vörös keresztrel megjelölt kórházak ellen. A tüzéség viszonzozta a tüzelést.

Lemberg, január 18. A Gazetta Codzienna jelenti, hogy az ukrán fronton átkelt személyek elbeszélése szerint Tarnopol környékén nagy csata folyik nagy lengyel haderők és ukránok között. Az ütközet rendkívül heves.

Leltárba vették Návay Lajost

Egy falusi nemzeti tanács mindent közvagyonnak nyilvánított

Makóról jelenti tudósítónk: Talán sehol az országban nincsenek olyan forradalmi állapotok, mint Csanádmegyében. A nagy felindulás első napjaiban Csanádmegyében is, mint mindenütt, megalakultak az egyes nemzeti tanácsok, de míg másutt a rend helyreállítását ismét a régi közigazgatási hatóságok vették kezükbe az ügyek irányítását s a nemzeti tanácsoknak csak ellenőrző szerepük maradt, addig Csanádmegyében ma még kényrekedvre határozatokat hoznak és azokat végre is hajtják a nemzeti tanácsok.

Battonyán például a nemzeti tanács elrendelte, hogy *szabaddá teszi a községben és a járásban is a tengeri forgalmát*, a járás területéről azonban tengérről elszállítani nem szabad. A battonyai járásban igen sok tengeri van és ez intézkedések következtében most nagy bőségben usznak és nem tudnak mit kezdeni a tengerivel. Egy másik intézkedése az volt a battonyai nemzeti tanácsnak, hogy mindenütt *lepecsételtette a borospincéket* és nem szabad bort eladni. *Dombegyházán* is igen zavaros állapotok uralkodnak és az alispán ezért három esendőrt küldött a községbe, hogy megerősítse a karhatalmat. A esendőrök megérkezése után a nemzeti tanács küldöttségileg jelenti meg a esendőrségen és *követelték az újoman érkezett esendőrök azonnali elidővitását*. A esendőrörs az alispánhoz fordult utasításért és az alispán azt válaszolta, hogy a esendőrök csak maradjanak Dombegyházán és ha szükség lesz, újabb erősítéseket fog küldeni. Mivel a nemzeti tanács úgy határozott, hogy eltávolítja a esendőröket, a községben most feszült izgalommal várják a további fejleményeket.

A esanádmegyei állapotokat jellemzi Návay Lajos esete is. A makói közigazgatási bizottság tegnapi ülésén maga Návay Lajos beszélt el, hogy megjelent nála a földesúri nemzeti tanács küldöttsége és *a birtokán nindent, még őt magát is eltárba vette*. A leltárt a legaprólékosabb részletekig vették föl s nem maradt ki abból a baromfiállomány egyetlen eleven darabja sem. Mikor pedig a munkával

elkészültek, kijelentették, hogy mindaz, amit ők leltárba foglaltak, *közvagyon és tavasszal fel fogják osztani*. És Návay Lajosnak nincs joga abból egy csirkét sem elidegeníteni. Tekintettel arra, hogy magát Návay Lajost is leltárba vették, eszerint *őt is közvagyonnak kell ekinteni*.

Liebknicht meggyilkolása

A bécsi kommunisták tüntetése

Berlin, január 18. A független szociálisták lapja azt írja, hogy *Liebknichtet puskagolygal verték felbe* és félholtan cipelték ki az autóból. *Luxemburg Rózát valószínűleg egy örült katona lőtte le*, aki azután egy autómobilba ugrott és elrobogott.

Bécs, január 18. A bécsi kommunisták ma délelőtt nagy tüntetést rendeztek, hogy Liebknicht és Luxemburg Róza meggyilkolása elleni felháborodásuknak kifejezést adjanak. A város lakosságán agy izgalomban volt, mindenki attól tartott, hogy megisméjődnék azok a jelenetek, melyek a legutóbbi kommunista tüntetés alkalmával megzavarták a város nyugalalmát, amikor nagyob lövöldözés is történt a parlament épülete előtt. Több ezer ember vomult fel ma délután a Rathaus elé, ahol a gyűlés lefolyt. A kormány nagy rendőri készenlétről gondoskodott, hogy meg ne zavarhassák a rendet. A gyűlésen *Friedlaender*, a kommunisták vezére beszélt. A gyűlés igen nyugodtan folyt le, rendezavarás nem történt. A kommunisták vezére a gyűlés előtt megjelent az államkancellárnál, ahol tiltakozott az ellen, hogy a rendőrség elkobozta a kommunisták körülből 40.000 példányban kiadott felhívását.

Berlin, január 18. A Svájci Távirati Ügy-nökség jelenti: A berni városi tanács azt a szociáldemokrata indítványt, hogy az agyonlőtt Liebknicht özvegyének küldjenek részvételtáviratot, az összes polgári tagok és néhány szociáldemokrata tanácstag szavazatá-

Üzérkedés a hadikölcsönnel

Lelketlen üzérek csapják be a közönséget

A mai zavaros viszonyokat egyes üzérek szeretnék a maguk részére kihasználni. Titokban azt híresztelik ezek az emberek ország-szerre, hogy *rövidesen lebélyegzik a hadikölcsönöket* és a hadikölcsönért kevesebbet fog visszafizetni az állam. Volt több olyan eset is, hogy *husz koronáért adják el tízevezetelt emberek az ilyen üzéreknek a kötvényeket*. — Budapestén a hivatalos tőzsdei kurzusa a 6 százalékos hadikölcsönkötvényeknek 85 kor., az 5 és fél százalékosnak 80 korona. A tényleges árfolyam az előbbinél 71, az utóbbinál 70. Ez az árfolyam azonban nem reális és csak annak tudható be, hogy hadikölcsönökben nagy a kínálat és ennek következtében kiesiny a kereslet.

Beck Lajos, az Osztrák-Magyar Bank kormánybiztosa egy újságíró előtt a következő kijelentést tette ebben az ügyben:

— Semmi ok nincs a kétségbeesésre. Külföldben semmi ok sincs arra, hogy az emberek könnyelműen és olesón eadják kötvényeiket.

— Az Osztrák-Magyar Bank bárkinék, aki hozzánk bejön és igazolni tudja, hogy *eredetileg ő jegyezte azt a hadikölcsönt, amelyre lombard-kölcsönt kért, minden pillanatban a kötvény névértékének 75 százaléka erejéig folyósítja is a lombard kölcsönt*.

A kölcsön után kevesebb kamatot kell fizetni, mint amennyi a kötvény jövedelme.

Semmi kifogásom nincs az ellen, ha ez a nyilatkozatom a lapok hasábjain megjelenik. Fel kell világosítani az embereket arról, hogy a hadikölcsön nem értéktelenedett el. Még mindig *lényegesen nagyobb kölcsönt* lehet nálunk kapni annál az összegnél, melyet lelketlen üzérek ígérnek mostanában a kötvényekért. *Korlátozás nélkül, akármilyen nagy összegű hadikölcsön kötvényre nyújtunk kölcsönt*, ha a kölcsöntkérő beigazolja, hogy a kölcsönt ő jegyezte.

Beck Lajos kormánybiztosnak ez a nyilatkozata bizonyára véget vet Debreczenben is a hadikölcsönrel üzött úszorának.

Negyven betörés három hét alatt

A banda vezére is rendőrkévre került

A rendőrség bünyügyi osztályán ma reggel kezdték meg azoknak a betörőknek a kihallgatását, akik hetek óta fosztogatták a város villanegyedét és a Piac-utcai fizeteket. *Roncsik Jenő* fogalmazó egymásután vezette maga elé a tolvajbanda tagjait, akikre eddig mintegy 40 különböző betörés és lopás sikerült állhatatos és kitartó tagadásuk dacára rábizonyítani. A betörők lakásaiban agyancsak ma tartottak házkutatást és igen sok lopott ruhaneműt, szőnyeget, cipőket, ágyneműti kalapokat és több ékszert is találtak meg. Lefoglalták ezenkívül a betörők orgazdájánál is azokat a holmikat, amelyeket eddig nem értékesítettek.

A nyomozást végző detektívek ma le tartóztatták a banda fejét, *Novák János* foglalkozás nélküli, többszörösen büntetett esavargót is, aki az egész betörőbandát szervezte.

A mai kihallgatás során kiderült, hogy a banda több tagját már egy izben bekísérték a rendőrségre, de akkor nem voltak gyanusak és szabadonboesátották őket. A banda egyik tagját, *Csuka Józsefet*, ugyanis az elmúlt napokban épen akkor fogták el a rendőrök, amikor a Csapó-utcaán levő Lebovits-féle szabóüzletbe be akart törni. Amikor a betörőt körülfogták, hat fegyveres katona ki akarta szabadítani, de a rendőrök legyűrték a katonákat és őket is bekísérték a rendőrségre. Itt azután *Csuka is*, a katonák is úgy tettek, mintha semmi közük se volna egymáshoz és miután bizonyítékok nem álltak rendelkezésre, a katonákat elengedték. Most azután egymásután hurokra kerültek és kint, hogy mindegyik a betörők bandájába tartozik. Megállapították azt is, hogy a lopott holmik értéke meghaladja a 120.000 koronát.

A detektívek, akik e tárgyban nyomoznak, megállapították, hogy a betörők, akiknek legnagyobb része fiatal suhanc, a lopott holmikat potom áron vesztegették el debreceni orgazdáknak. Így az egyik betörésből szerzett s mintegy 30.000 korona értéket képviselő és gyűrűkből, órából, láncokból álló ékszereket 120 koronáért adták el, egy teljes ézüst étkező- és asztali készletet, amelynek értéke 25.000 korona, 160 koronáért. Ezeket a tárgyakat a detektívek majdnem mind megtalálták és összeszedték.

A nyomozás során több orgazdát lepleztek le, akik rendszeresen foglalkoztak orgazdasággal és állandó vevői voltak a tolvajoknak. Az orgazdák egyikénél 8 darab, betör-

résekből származó téli kabátot találtak. — A rendőrség, amely eddig négy orgazdát tartóztatott le, folytatja a nyomozást.

A betörőbanda tagjait és az orgazdákat hétfőn kísérik át az ügyészségre.

A csehek folytatják előnyomulásukat

A hadügyminisztérium jelentése

A hadügyminisztérium sajtóosztálya jelentette: A csehek Ungvártól délre Szürténél állnak. Ez a pont az entente által megállapított demarkációs vonalról 15 kilométernyire délre fekszik. Kassa és Rimaszombat közt Podon völgyében Szin és Berkufa községekben cseh csapatok ebérezését jelentik. Az Ipoly völgyi vasút és a Duna mentén a helyzet változatlan.

A Máramarosszigettől délre fekvő Farkasrévénél a románok és ukrán csapatok közt összeütközés keletkezett, amelynek folyamán az ukránok visszavonultak és a románok bevonultak Máramarosszigetre.

Erdélyből nincs újabb jelenteni való.

A csehek Töketerében

Miskolc, január 18. A miskolci 10. gyalogezred tisztújárőre jelentette Garadnáról, hogy a csehek megszállták Hidasnémetit, de Abaujban nem nyomultak tovább elő. A Borsodmégyebe betört csehek is visszavonultak Szinbe és jelenleg Borsodmégye területén nincsenek csehek. A máv. üzletvezetőség jelentése szerint máától kezdve a Bánréve-Dobsina vonalon ismét helyreáll a forgalom.

A csehek megszállták Töketerest, az Andrassy-uradalmak központját is. Töketeresre Andrassy Gyula gróf eseti intézői hívták a csekeket. Az ottani postamester Miskolcra menekült; elmondta, hogy a csehek fegyelmeltek és a cukorgyárat nem hántották. Töketeres cseh közigazgatási székhely lesz és külön főispánt kap.

A románok 33 székely tisztviselőt letartóztattak

Székelyudvarhelyről jelentik: Január 15-én a székelyudvarhelyi kormánybiztosnál megjelent egy osztrák-magyar uniformist viselő őrnagy azzal, hogy őa nagyszabóni román kormány megbízásából átveszi az impériumot Székelyudvarhely és az egész Udvarhelymegye fölött. Ezután elment az egyes hivatalokba és követelte az esküt a román királyra és a román kormányra. Az eskütételt a kormánybiztos és valamennyi tisztviselő megtagadta, mire e hó 16-án 33 tisztviselőt letartóztattak és 17-re virradó éjszaka elhurcolták őket.

Apáthy még mindig fogoly

Budapesti tudósítónk táviratozza: Apáthy István erdélyi főkormánybiztos sorsáról, akül a románok indyalevően letartóztattak és vizsgálat alá helyezték, a legkülönbözőbb hírek kerültek ma reggel forgalomba. Az egyik hír szerint Apáthyt a románok tegnap szabadonbocsátották és Apáthy utban is van Kolozsvár felé.

Ez a hír — sajnos — nem bizonyult valósnak, sőt ma egy újabb híradás arról számolt be, hogy a románok tovább folytatták Apáthy ellen a vizsgálatot, mert bünösnek tartják abban az összeütközésben, amely a kolozsvári magyar katonaság és a megszálló román katonaság között történt. Apáthy István tehát még mindig fogoly és a magyar kormány

scinmi olyan energikus intézkedését nem látjuk, amely Apáthy szabadonbocsátására és megmentésére irányulna. Tegnap határozott formában volt szó arról, hogy a magyar kormány represszáliákat szándékozik alkalmazni az esetre, ha Apáthyt nem bocsátanák szabadon, ma azonban a budapesti román követség kijelenti, hogy a kormány előlött ettől a szándékától.

Francia politikai bizottság Budapesten

Genf, január 18. Párisból jelentik, hogy ott az a terv van kialakulóban, hogy a szövetséges hatalmak képviselőiben Franciaországból egy polgári bizottság megy Budapestre. A bizottságban a francia köztársaság képviselőin kívül a gazdasági érdekeltségek, a tudományos, népjóléti és kulturális intézmények delegáltjai foglalnak helyet. Ez a szerv lez azután hivatva arra, hogy a magyar népköztársaság és a szövetséges hatalmak között megfelelő állandó összeköttetést tartson fenn, másrészt pedig, hogy minden egyes politikai és gazdasági kérdésben irányítóként szerepeljen. A polgári bizottság szerepe természetesen nem érinti a francia katonai bizottság munkáját és hatáskörét.

A budapesti egyetemi ifjuság Coolidge amerikai professzornál

Budapesti tudósítónk táviratozza: Az egyetemi ifjuság ma hazafias tüntetést rendezett az amerikai bizottság vezetője, Coolidge tanár előtt, az ország területi épsége érdekében. Az ifjakhoz a területi épség védelmére alakított ligának, valamint a székelly nemzeti tanácsnak a tagjai is csatlakoztak.

Az egyetemi hallgatók déltájban a tudományegyetem előcsarnokában gyülekeztek. Amikor már több százra együtt voltak, az ifjuság szóinkai ismertették azt a memorandumot, melyet az amerikai misszionáriusok készítettek átnyújtani. Fél 1 órakor az ifjak a székelly nemzeti tanács zászlaja és nemzeti színű zászló alatt felvonultak a Duna-palota elé, amelyben az amerikai bizottság tartózkodik. A Duna-palotában Zerkovits Emil kormánybiztos fogadta az ifjuságot, amelynek 10 tagú küldöttsége vonult Coolidge elé.

Az amerikai bizottság vezetője titkárnak és Zerkovits kormánybiztosnak társaságában fogadta a diákokat, kiknek kérését Antal István, az Egyetemi Kör elnöke, tolmácsolta.

Coolidge professzor látható jóakarattal fogadta az ifjuság küldöttségét és mivel politikai jellegű nyilatkozatot nem tehetett, csupán jóakarattal biztositotta a szóinkot és megköszönte a diákok megjelenését. — Az amerikai bizottság lakosztálya előtt a Dunaparton egybegyült ifjak lelkesen tüntettek Wilson és Coolidge tanár mellett. A diákok küldöttségének távozása után Nagy László dr. átnyújtotta Coolidge-nak az egyetemi ifjuság memorandumát, amely angol, német és francia nyelven tartalmazza az ország területi épségére vonatkozó óhajokat.

A magyar protestáns bizottság külföldi utja

Hága, január 18. A németalföldi sajtó tudósítást közöl a magyar protestáns bizottság utazásáról. Ez a bizottság most Hollandiában van és rokonszenvet igyekszik kelteni a magyar protestánsok iránt azért, hogy azt a szakadást, amely magyar területeknek németektől, escheiktől, horvátoktól, szerbektől és románoktól tervezett bekebelezése folytán elő fog állani és a protestáns területeknek ezáltal előidézett összeomlását megakadályozza. A bizottság a magyarországi protestáns egyház kiáltványát közölte, amelyet angol nyelven külföldi testvéreikkel intézett és amelyet több lap egészben vagy részben leközölt.

HIREK

Vasárnapi istentiszteletek. A református templomokban vasárnap, e hó 19-én tartandó istentiszteletek rendje: a Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Papp Kálmán segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Papp Kálmán segédlelkész; a Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál Kovács Lajos segédlelkész, 11 órakor Ferenczy Károly segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Ferenczy Károly segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban délelőtt 9 órakor prédikál Nemes István segédlelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Uray Sándor lelkész; az Arpád-téri templomban délelőtt 9 órakor prédikál Zih Sándor lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Molnár Ferenc segédlelkész; az ispotályi templomban délelőtt 9 órakor prédikál Uray Sándor lelkész, délután 2 órakor kátét magyaráz Nemes István segédlelkész; a homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor prédikál Boér Károly vallás-tanító lelkész; a városi szegényházban délelőtt 9 órakor prédikál Molnár Ferenc segédlelkész.

Az ág. hitv. ev. templomban vasárnap délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet. Délután 5 órakor ima.

Véreink! Magyarok! A magyar haza szent nevében kérve-kérünk titeket, édes mindnyájatokat, úgy nőket, mint férfiakat, hogy jöjjetek el, járadjatok el folyó év január hó 19-ikén délután 3 órára a református kollégium oratóriumába a „Tres-trium (hármak-hárma) Konsorcium” és a D. A. C. (Debreceni agapé Kriszti) alakuló gyűlésére. — Pedagógus polgárok.

Véres utcai harc Budapesten. Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma este 9 órakor öt itac tüzemester a Hungaria-ut egyik vendéglőjében italt kért. Miután azonban nem adtak nekik italt, lármát csaptak, majd amikor egy népör patrouil az utcára tessékelték őket, lövöldözni kezdtek. A lövöldözésbe a szomszédos Vilmos laktanya sortízei is beleszóltak. Az átlökötnek 5 halottja, 1 súlyos és 7 könnyű sebesültje van.

Ujságírók gyűlése. A debreceni újságírók szabadszervezete ma, vasárnap déli 12 órakor a „Debreceni Független Ujság” szerkesztőségének helyiségében fontos ügyekben ülést tart. Napirend: 1. A szociáldemokrata párt küldöttségének előterjesztése. 2. A kollektív szerződés ügye. 3. Folyó ügyek.

A függetlenségi és 48-as párt tisztújító közgyűlése, melyen a párt központi szervei, a központi tisztúkar és intéző bizottság foglalkoznak megválasztatni holnap, vasárnap d. e. fél 11 órától tartatik meg a Arany Bika-mozgósínházban. E választás lesz a párt újrászervezésének kiinduló pontja s ép ezért felhívja a pártelnökség a párthíveket, hogy e fontos közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg, férfiak, nők egyaránt!

A földosztásra igényjogosultak összeírása. A következő nyilatkozat közlésére kértek föl bennünket: A földre igényjogosult földműves katonák összeírására delegált bizottság működéséről a helyi lapokban legutóbb megjelent közlemények olyan téves szinben tüntetik fel az én elnöki szereplésemet, mintha én egyik párt érdekében korteskedtem volna, sőt reakciós gondolkozással vádoltak meg. A valóság az, hogy az összeíró bizottság hivatalos helyiségének előszobájában, tudtomon kívül, sőt határozott tilalman ellenére, a beiratkozásra jelentkező földművesek között egyik párt korteskedett. Ami a reakciós és szociálistaellenes gondolkozás vádját illeti, ez ellen nyilatkozataim, eselekedéim és összes közéleti szereplésem élő cáfolatul szolgálhatnak mindazok előtt, akik ismernek. V a d á s z E m i l.

Die Dame januári száma megjelent. Ára 2 K 75 fillér. A Hegedűs és Sándor r.-t. könyvesboltjában kapható.

— **Szines angol miniszter.** Hágából táviratozzák, hogy az új angol kormánynak egy szines tagja is lesz. Az első szines angol miniszter a hindu Sir Sinka, aki mint India minisztere foglal helyet a kormányban.

— **Szabad Iskola.** Hétfőn este 6 órakor Zoványi Jenő dr. egyetemi tanár folytatja a protestáns felekezetek kialakulásáról szóló előadását. Ezuttal jellemezni fogja Dávid Ferenc és felekezetének antitrinitáriusát, röviden megemlékezik a XVI. századból hátralevő spiritualista irányokról, majd a XVII. és XVIII. században keletkezett protestáns felekezeteket, végül pedig a prot. felekezetek kebelében jelenleg is ellentétben álló haladó és maradi irányokat ismerteti. Az érdekesnek ígérkező előadás az Ipartestület dísztermében lesz.

— **Köztársasági párti népgyűlés.** Holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor az Arany Bika dísztermében a debreceni köztársasági párt népgyűlést tart. A népgyűlésen a párt elnöki tanácsának azt az indítványát tárgyalják, mely arról szól, hogy Magyarország mint önálló, független népköztársaság, csatlakozzék az Északamerikai Egyesült Államokhoz. Rostkowitz Arthur fogja ismertetni a kérdést és a gyűlésen kapható 2 koronáért a köztársasági párt kiadásában megjelent ismertető füzet, melyhez aláírás írvan mellékelve. A gyűlésen még Perenczy Gyula dr. egyetemi tanár, elnök, fog a politikai helyzettel foglalkozni.

— **Az e havl dohányosztás.** A január hóra szóló dohányjegyek beváltása kedden, i. hó 21-én kezdődik. A város dohányellátásának ügye — sajnos — ez alkalommal sem javult, hanem csak rosszabbodott, mert azok a gyárak, amelyek eddig a jobb gyártmányokat szállították Debrecen ellátására, mind az országba benyomult ellenséges hatalom kezére jutottak. Így csupán olyan gyártmányok kiszolgáltatásáról lehet szó, amelyet a debreceni dohánygyár tud előállítani. — Ezek a cikkek ocsóbbfajta árukból telnek ki. A közönségnek tehát meg kell elégednie a meglévő árukkal, melyek javarésze közönséges pipa- és legolcsóbb cigarettadohány. Cigaretta egyáltalán nincsen, szivar is csak igen kis mennyiség igényelhető. A megfett számítások szerint egy-egy dohányjegyre 100 egység jut. Ezt fogják beváltani a dohánytőzsdék. A közönségnek ilyenformán a legyszerényebb igényeket kielégítő dohánynemű vásárlásával kell megelégednie, mert ezen inséges állapotok az ország ezidei szomorú helyzetének tudhatók be.

— **A leszerelt kereskedők, utazók és ügynökök egyesülete** ma, vasárnap, délelőtt fél 11 órakor a Hungária külteremben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok meghívatnak. Az elnökség.

— **Zsebtolvajlás az állomáson.** Ma reggel a Püspökladány felé induló vonatra szállt fel Kovács Lajosné nádudvari asszony, a mikor észrevette, hogy valaki a zsebében kotorász és kilopja a pénztárcáját. — Nagy lármát csapott, mire a zsebtolvaj megugrott, de több utas utánaüvöltött és elfogta. Bekísérték a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Koltompár Péter 21 éves földműves, aki a zsebátvételén nemrég elkövetett lopás miatt köröznek. Akkor 1000 koronát tartalmazó pénztárcát lopott ki egy kereskedő zsebéből. Kovácsné pénztárcáját már nem találták meg nála, mert menekülése közben eldobta. Letartóztatták és átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Lezuhan a padlásról.** Tegnap este a Tisza István-ut 5. számú házban a padlására ment fel az ugyanott lakó Rozman János sikeménia gyári munkás. Amikor le akart jönni, a létra kicsuszott alóla és Rozman lezuhan. A ballábát törte el. Súlyos sérülésével a mentők szállították be a kórházba.

— **Férfi és feleség,** komédia 3 felvonásban. Irta: Lakatos László, ára 6 korona 60 fillér. Kapható: Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál.

— **Zsidó Társaskör** címmel a napokban egy új kör alakult, melynek célja a kulturális köznevelődés és szórakoztatáson kívül a különböző zsidó társadalmi rétegeknek összehozása és a kölcsönös megértésre való nevelése. A kör tagja lehet minden ember, aki művelődni, szolid, kulturális alapon szórakozni kíván. A társaskör i. hó 21-én este 7 órakor a Royal-szálló kistermében általános taggyűlést tart, melyre a tagok feltétlen megjelenését kéri és az érdeklődőket szívesen látja az elnökség.

— **A debreceni radikális párt vitadelutánja.** Holnap, i. hó 19-én délután 5 órakor az Arany Bika kistermében a debreceni Polgári Radikális Párt igen érdekes tárggyal vitadelutánt rendez, amelyen az előadó főt, Takács Géza lesz. — Előadásának címe: Svájc demokráciája és a magyar demokrácia jövője. A vitadelutánra, amely kulturális és társadalomtudományi szempontból is igen jelentős esemény, vendégeket is szívesen lát a párt.

— **Kifosztották a huszárlaktanya raktárhelyiségét.** A múlt hét végén raktárvizsgálatot tartottak a 16-os huszárezred laktanyájának raktárhelyiségeiben és megállapították, hogy mintegy 4000 korona értékű bakkancs, zubbony és fehérnemű hiányzik. Feljelentést tettek a rendőrségen, amely megállapította, hogy e hó 13-án este Berkó Gyula, Berkó Károly, Tóth Kálmán és Bekási József ismeretlen katonák behatoltak a raktárhelyiségbe és onnan ellopták a hiányzó holmikat. Csige Antal huszár, akit aznap este a raktár őrzésével bíztak meg, cinkostársa volt a négy tolvajnak és az ő felügyelete mellett történt a lopás. A tolvajok a lopott kincstári tárgyakat Márton Jánosné Csillag-utca 32. szám alatt lakó zsidóasszonynak adták el, akitől 1200 koronát kaptak. A rendőrség a négy tolvajt és orgazdájukat letartóztatta, a hűtlen őrt pedig felettes parancsnokságánál feljelentette.

— **A katonatanács ülése.** A debreceni katonatanács 20-án, hétfőn délután 4 órakor ülést tart a városháza közgyűlési termében. Ezt megelőzően ugyanott délután 2 órakor a végrehajtó bizottság tart ülést.

— **A D. T. E.** ma i. hó 19-én a ref. főgimnázium tornatermében tartja igen szépen ígérkező első birkózóversenyét. Indulók: Bódog, Rothmann II., Gebauer, Székely, Moskovits, Paulovich a pehelysúlyban; Hadházi II., Györy II., Vizely, Zih, Tóth, Sipos, Lehmann, Kerékgyártó, Biró, Rózsás a könnyűsúlyban; Szőke, Nagy, Markovits, Muriny, Bagossy, Kurtás és Rothmann I. versenyen kívül a középsúlyban. Akadémiai birkózás: Spiró—Rothmann I. A verseny érdekességét nagyban növelni fogja az egyes súlycsoportokban az elsőségért küzdő párok mérkőzése. A birkózás pontosan délután 3 órakor kezdődik.

— **Egy montenegrói, akinek magyar tanítóné a felesége.** Miskolcra írják: A rendőrségnek tegnap egy montenegrói állampolgár jelentkezett. Előadta, hogy Vujozevic Vavrilo a neve, montenegrói állampolgár és utban volt hazája felé. Utközben azonban megtudta, hogy otthon is zavarosak a viszonyok, mire elhatározta, hogy a két rossz közül inkább azt választja, hogy itt marad és visszamegy a zemplénmegyei Boldogasszonyfalvára. A háború alatt ugyanis ott volt internálva az Andrássy-uradalomban és megismerkedett egy magyar tanítónővel, akit feleségül vett. Igazolta, hogy a nála talált 9 darab ezres, 20 százás, 15 tízkoronás és 9 huszokoronás, valamint 9 darab tízkoronás aranypénz jogos tulajdonosa. Egy éjszakára kért és kapott szállást a városházán és másnap folytatta útját Boldogasszonyfalvára.

— **Házasságok.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt héten a következők jelentették be házasságkötési szándékukat: Hadházi Ferenc—Tóth Mária, Katona Miklós—Kulcsár Mária, Polyák Mihály—Borki Julianna, Nagy János—Szabó Margit, Borsos József—Pásti Erzsébet, Farkas Jó-

zsef—Zákány Piroska, Orosz István—Szekeres Erzsébet, Lukács Mihály—Miklovicz Eszter, Kovács Sándor—Csiki Margit, Orvos Sándor—Gombácsi Irma, Bugarszki Miloje—Böröcz Erzsébet, Bagi László—Szentpéteri Julianna, Fülöp István—Szarvas Mária, Erdős István—Molnár Julianna, Harsányi János—Tiszai Julianna, Szunyog László—Körösi Mária, Burgi Lajos—Iván Eszter, Lajter Imre Gábor—Tóth Piroska, Kadas József—Páll Margit, Pongor László—Bak Róza.

Házasságot kötöttek: Neumann Tibor—Weisz Gyöngyi, Dobi Sándor—Kakócz Ágnes, Balogh József—Dani Erzsébet, Feuer Dániel—Klein Gizella, Tóth Mihály—Fekete Erzsébet, L. Gáll Lajos—Tiszai Ilona, Harsányi Imre—Ronesik Ilona, Helykó László—Török Veronka, Juhász Sándor—Bojtor Julianna, Kovács Imre—Gáti Irén, Vincze Imre—Tóth Julianna, Székely Gábor—Erdei Julianna, Radó Dávid—Horovitz Irén, Bugjó Ferenc—Lajter Katalin, Meggyesi András—Tolvaj Zsuzsanna.

— **Claude Farrère** híres író legújabb könyve, „A kis szövetségeseink”, most jelent meg. Ára kötve 4 korona 40 fillér. — Kapható: Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál.

— **Szellemi munkásközvetítés.** A Hadviselt szellemi munkások egyesületének általános közgyűlése az irodája útján 3 hosszú gyakorlati rendelkező jogtudor, 5 különböző szakmabeli mérnök, 1 gyógyszerész tanfolyamot végzett gyógyszerész segéd, 1 tizenötévi gyakorlatlalt és különböző speciális tanfolyamot bizonyítványokkal rendelkező okl. gazda, szakmabeli, 3 okl. községi jegyző, bármilyen 2 okl. tanító bármilyen, 7 gimnáziumi érettség, illetve egyetemi abszolvatoriumot tett egyén bármilyen, 34 kereskedelmi érettséget tett egyén (köztük több cégvezető, főkönyvelő, levelező, textil-technikus) megfelelő, kereskedelmi vagy ipari, 2 építési rajzoló, szakmabeli, 13 négy középiskolát végzett egyén utazói, munkafelügyelő, pénzbeszedő vagy bármilyen alkalmazást keres. Irodánk útján egy vidéki földbírtokos, egy 2-ik gimnázista és egy 4-ik realista tanuló fia mellé megfelelő tanerőt keres, kinek esetleg családja részére is teljes ellátást biztosítana. — Felvilágosítással szolgál a hivatalos órák alatt dr. Nánássy Imre titkár.

— **Adomány.** Szücs Gusztávné elhalálása alkalmából koszorúmegváltás címén Schön Sándor 50 koronát adományozott a szegény gyermekek felruházására. Köszönettel nyugtázza az elnökség.

— **Intelligens német leány, ki háztartásban is segédkezik, kerestetik 10 éves kisleány mellé február 1-re. Értekezhetni délután 1—3 óráig a Bika-bérlház II. emelet, 2. ajtó.**

— **Egy meggyanusított tisztviselő tragédiája.** A múlt évben azzal vádolták meg Ternovics Győző nyiregyházi vasúti hivatalnokot, hogy az állomás pénztárában az asztalról elloptott 2000 koronát. Ternovics ellen a vádat arra alapították, hogy mikor a hiányzó 2000 korona eltűnt, csak a pénztáros és Ternovics voltak a pénztárhelyiségben. Ternovicsot felfüggesztették és feljelentést tettek ellene az ügyészségen, amely megindította a büntető eljárást, ezenkívül házkutatást tartottak nála és 1600 koronáját lefoglalták. A meggyanusított tisztviselő váltig hangoztatta ártatlanságát, a sok zaklatásba és izgalomba pedig belebetegedett. Az ügyészség vizsgálata most fejeződött be és azzal az eredménnyel járt, hogy Ternovicsot teljesen tisztázta az ellene emelt vád alól. Az ügyészség ennek folytán megszüntette az eljárást és a vizsgálóbíró elküldte a rendőrséghez Ternovics 1600 koronáját, hogy azt adják át a tisztviselőnek. Ez azonban nem történhetett meg, mert Ternovics, aki az eset óta súlyos betegen feküdt, tegnap, amikor a

mára szó
megszünt
halt. A p
egyben
zói a fel
és a nyu

— A
könyv j
Ara 2 k
Sándor
ságnál.

VASÁR
ban.
HÉTFŐ
A)
KEDD:
SZER
CSÜTÖ
PÉNTE
SZOMB
őr,
C)
VASÁR
Est

VASÁ
vi
bol
HÉTF
KEDD
SZER
CSÜT
Ák
PÉNTE
fel
SZON
B
ha
VAS
E

magy
sorra
dem
közö
mok
azt
műv
mim
gás
sót
az
per
Fer
egy
nak
és
mus
Sz
vol
tet
—
Qy
tim
be
nő
ké
a

e
sz
un
re
ap
re
A
el
ő
ta
a
h

mára szóló rendőri idézést és a vizsgálatot megszüntető végzést kézbesítették neki, meghalt. A pénzt most családjának adják ki és egyben intézkedés történt, hogy hozzátartozói a felfüggesztés idejére járó illetményeket és a nyugdíjat is megkapja.

— Arcubasew hírneves orosz író új könyv jelent meg. Címe: Fehér havon. Ára 2 korona 20 fillér. Kapható: Hegešius és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

VASÁRNAP: Délután: **Tiszt urak a zárdában**, operett. Este: **Hóvirág**.

HÉTFŐ: **Keringő**, színmű. Bemutató előadás.

A) bérlet.

KEDD: **Keringő**. B) bérlet.

SZERDA: **Keringő**. C) bérlet.

CSÜTÖRTÖK: **Casanova**, operett. A) bérlet.

PÉNTEK: **Casanova**. B) bérlet.

SZOMBAT: Délután: **A kedélyes lovasrendőr**, gyermekelőadás. — Este: **Casanova**.

C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután: **Baccarat**, színmű. —

Este: **Casanova**, operett.

Vigszínház

VASÁRNAP: Délután: **Az ezred apja**, énekes

vígjáték. Este: **Uraságl inas kerestetik!**

bohózat.

HÉTFŐ: **Casanova**, operett.

KEDD: **Casanova**.

SZERDA: **Casanova**.

CSÜTÖRTÖK: **A tolvaj**, színmű. — Bihary

Ákos felléptével.

PÉNTEK: **Baccarat**, színmű. — Bihary Ákos

felléptével.

SZOMBAT: Délután: **A tolvaj**, színmű. —

Bihary Ákos felléptével. — Este: **Van-e**

habája? piros színmű vigjáték.

VASÁRNAP: Délután: **Hóvirág**, operett. —

Este: **Van-e habája?** vigjáték.

Uraságl inas kerestetik. Német cégű, de magyar átírással javított bohózat a most műsorra került darab, amelynek különösebb érdeme nincs, mint hogy sokat nevet benne a közönség, bár sokszor látott helyzetkomikumok és a színészek öreg civveit tarkítják csak azt a semmit, ami a darabban van. Az előző művészek legteljesebb igyekezettel hozták ki minden komikumot és így a siker és a kacagás az ő érdemük. A szerepeltetés átka, sőt egyes helyeken kinos késések rontották az előadás bohózatához megkívánt gyors leforgását. Kiemelkedően jó alakítás volt Kiss Ferenc Besnyői-je. Játékban és beszédben egyaránt kifogástalan művész volt. Játékának közvetlensége és beszédének tisztasága és magyarsága kitünően mutatja a színészi tehetséget. Borosnyai Kató kedvessége, Szigeti Ida szép beszéde értékes részei voltak az előadásnak. Pompás figurát teremtett az inas groteszk alakjából Zilahy Pál. — Sikertörténet humoros alakítás volt Szabó Gyula bárója és P. Jancsó Jolán Konstantinájé. Oláh Ferenc az alezredes szerepében volt jó. Megnyerő megjelenésű színésznőnek bizonyult Szemeré Nelly, aki játék-készségéről is tanúságot tett. Heltai Jenő a darabot kitünően, szépen rendezte. (—)

A színházi iroda hírel. Vasárnap előadások. Ma, vasárnap, a Csokonai-színházban délután 3 órai kezdettel a **Tiszt urak a zárdában** operett, este a **Hóvirág** operett, — a Vigszínházban délután **Az ezred apja** énekes vigjáték, este az **Uraságl inas kerestetik** bohózat kerül színre. — **Casanova**. A legnagyobb stílusú operettet, a **Casanovát** eleveníti föl hétfőn a Vigszínház, amely az összes énekesnőket és énekeseket foglalkoztatja. Kiváló gondtal készült a társulat erre a nagyszabású, szép zenéjű operettre, úgy, hogy az előadás valóságos premierszám

megy. — **Keringő.** Ruttkal György kiváló színműveltségű hétfőn kerül bemutatásra A) bérletben a Csokonai-színházban.

Putiárne. Egy hülye asszony regénye négy felvonásban; a főszerepben Ebba Thomson. A Nordisk egyik legsikerültebb attrakciója, amely Budapesten a Royal-Apolloban zsúfolt házak előtt került bemutatásra. Bemutatja ma, vasárnap, az Uranus és Arany Bika-mozi.

A „**Sakálók**” francia kalanddráma ma utoljára az Urániában.

„**A táncosnő**”, Lengyel Menyhért drámája ma utoljára az Apolloban.

„**Az aranyember**”, Jókai Mór világhírű regénye filmen hétfőn az Urániában. Ez a film vetekedik a külföld legjobb produkcióival. Jókai Mór kiváló szelleme, az akkori idők hangulata, a páratlan fantáziával elgondolt regény egész stílusa a legképeletesebben elevenedik meg ezen a filmen. A szereplők: Lenkeffy Ica, Fáy Szeréna, Makai Margit, Berky Lili, Demjén Mari, Beregi Oszkár, Rajnai Gábor, Szőregyi Gyula, Kürti József. Művészetük legjavát adják szerepükben. Az Uránia hétfői előadása valóságos ünnepi előadás lesz. — Jegyelővétel.

Casanova, szerelmi dráma hat felvonásban. Bemutatja hétfőn az Apollo. Az idei film-produkció legkiválóbbja ez a film; a közönséget meg fogja lepni e filmnek úgy interió-rétekben, mint tájképekben megnyilvánuló pazar szépsége. És meg fogja lepni a címszereplőnek, Deésy Alfrédnak játéka, aki rendezője is a filmnek. Göth Annie, Hollay Kamilla, Igali Sandi a női szerepekben kitűnnek. Jegyelővétel az Apollo pénztáránál.

— **Ha Oroszországban polgárörtség lett volna, a bolsevikiek nem rabolták volna ki az országot. Minden polgárnak kötelessége a polgárörtségbe belépni.**

A megszállott részek

A román cenzura Kolozsvárott — Nagyszében teljes a román közigazgatás — Ujvidéken mulatoznak a francia tiszték

Nagyvárad, január 18.

Egy iparvállalati igazgató, aki a napokban fizetési ügyben Kolozsvárott tartózkodott és — bár szabályszerű utazási igazolványa volt — a román katonai hatóság engedélyét csak hosszas igazolás és magas korára való hivatkozás után szerezhette meg. Minden férfit, aki 18—42 év közt van, eltiltanak a Kolozsvárról való eutazástól, de nemcsak a magyar, hanem a román lakosokat is.

Az igazgató tegnap este a román megszállásról a következő legújabb eseményeket mondotta el:

— A kolozsvári megszálló csapatok teljesen a legnagyobb rendet tartják fenn a városban. Csak a postai cenzura és ellenőrzés szigorú. A Kolozsvárra érkező magyar lapokat elégetik, a helybeli lapoknak román eseményekről bármit közölniök tilos. Egy Bács nevű hadnagy, aki erdélyi származású román gárdista, közölte, hogy a legközelebbi napokban Nagyvárad megszállására indulnak.

— Szentanuja voltam a budapesti magyar lapok elégetésének. A román katonák máglyára rakták a magyar újságokat és felfújították. A jelenetet nagy tömeg állotta körül és egy urinót magyarul ártatlan megjegyzést tett az esetre. Az egyik román katona, aki a tüzet élesztette, az hitte, hogy a hölgy sértő szavakat mondott s durván rátámadt az urinóra, egy társa pedig botjával

többször végighúzott rajta. A hölgy sirva ment panasza a román parancsnokságra, a 2 román katona követte abban a hitben, hogy a magyar urinót megbüntetik. A román parancsnokságnál azonban az ügyet igazságosan intézték el s néhány perc múlva hallottam a botütéseket és a két román katona lajgatását.

Egy ormán gárdista hadnagy, aki azelőtt honvéd hadnagy volt, tegnap érkezett Nagyszébenből.

A hadnagy elmondotta, hogy Nagyszébenben a magyarok és szászok a legnagyobb mértékben viselkednek s meg vannak elégedve a románok magatartásával. A közigazgatás teljesen román, tisztviselők mindnyájan felelősök a román imperiumra.

A magyarok és szászok egyébként oly megértő viszonyban vannak a nagyszébeni román kormányzótanácsal, hogy a városban a rendet felváltva a román gárdisták és a magyar és szász nemzetőrök különítményei tartják fenn. A magyar nemzetörtség tisztjei szabadon viselik sapkájukon a piros-fehérszöld jelvényt. A vidéken előforduló zavargások megszüntetésére a román kormányzótanács most szervezi a román csendőrséget, melybe nemcsak román tiszték és legénység, hanem magyarok és szászok is beléphetnek, csak a székely katonákat nem fogadják be a románok a csendőrség tagjaival.

Tegnap érkezett ide Ujvidékről Zlokolica Szlavko szerb származású zászlós, aki a szerbek ujjvidéki megszállásáról a következő érdekes tapasztalatokat mondta el:

— Igen jó viszonyban vagyok Lalosevics dr. ujjvidéki szerb kormánybiztossal, aki kijelentette, hogy Bács, Bánát és Baranya az entente ígérete alapján a szerbeké lesz. A kérdéses területekből egy szerb vajdaság alakul, amelynek élén, mint vojvoda, maga dr. Lalosevics fog állani. A vojvoda a belgrádi szkupstina tagja lesz és olyan viszony lesz a vajdaság és Szerbia között, mint amilyen viszony volt Horvátország és Magyarország között. Dr. Lalosevics kijelentete továbbá, hogy Pécs magyar város marad, mert ezt nem ígérte oda az entente a szerbeknek.

— Ujvidéken és a környéken nagyszerű élet uralkodik. Az élelmicikkekben nagy bőség van és hihetetlenül olcsó a hús, a liszt. A francia, szerb pénzek vannak forgalomban. Egy frank 3 korona 80 fillért ér, egy dinár pedig 2 korona 60 fillért. Egy Napoleon arany értéke 120—130 korona. A lakosság kezdetben a megszállás edéjén nagy tömegben menekült el, de most már a kedvező viszonyok hallatára mind többen térnek vissza lakóhelyükre. A magyar tisztviselők közül is többen felelősök a szerbeknek, így az új főkapitány dr. Mócs Sándor ujjvidéki ügyvéd és dr. Rát h ujjvidéki törvényszéki elnök.

— A városban állandó éjszakánként a mulatozás. A francia tiszték reggelig mulatnak a kávéházakban és így nics egyáltalában záróra. A francia tiszték a korzó rendes alakjai. Hol egy szerb, hol egy magyar hölgy társaságában sétálnak az utcán. Mivel a nők nagy része nem tud franciául, a francia tiszték szerbül beszélnek a hölgyekkel. Ugyanis ők már ilyen rövid idő alatt megtanultak szerbül.

TELEFONSZÁMUNK:

Szerkesztőség 18. sz.
Nyomda 18. sz.

Felkéri

az állami gyermekmenhely azt az ismeretlen nevű állítólag szatmármegyei lakos költőiparos embert, — aki múlt évi november hó 18-án magával vitte **Tóth Sándor** nevű 11 éves gör. kath. vallású fiúgyermekét, — hogy vagy személyesen vagy levélben jelentkezzen a debreczeni állami gyermekmenhely hivatalos helyiségében.

Debreczen, 1919. évi január hó 17-én.
Gyermekmenhely Igazgatósága.

PÁRTÜTŐ ANGYALOK

Írta: **ANATOLE FRANCE.**
Fordította **KUNFI ZSIGMOND.**

Szociális irányú
rendkívül érdek-
feszítő regény. ...
Most jelent meg
a 3-ik kiadásban.

Ara 12 kor. 10 III.

Kapható:

Hegedüs és Sándor

irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvesboltjában
Piac-utca 34. szám.

Pályázat.

A nyirmártonfalvai (Szabolcsmegye) „Hangya” fogyasztási szövetkezet **boltkéz-
161** állásra pályázatot hirdet. Állás **azonnal**
vagy legkésőbb **január 26-án** eltolgalandó.
Posta, telefon helyben. Vasúti állomás Vá-
mospércs.

Ajtay Jenő,
ref. lelkész, elnök.

**Fontos minden magántiszt-
viselő és kereskedelmi
alkalmazottnak a**

**Kereskedelmi alkalmazot-
tak és magántisztviselők
felmondása és végkielégítése**

valamint egyéb szolgálati viszony-
aikat szabályozó 4941/1918.
M. E. számú rendelet ismerte-
tése. Írta: György Ernő, az
OMKE titkára. Ara 2 korona.

**Rendület a magánalkalma-
zotokról.**

Ismerteti Dr. Kuthi Sándor
ügyvéd. Ara 1 korona, 10% felár.

Kapható:

HEGEDÜS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.-nál
PIAC-UTCA 34. SZÁM.

Kapitány Kivált! 00 Színhelyi Intézet.

„TURUL”

BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Elfogad

tüz. betétes- és életbizto-
sítási ajánlatokat csozó fel-
tétel mellett.

Felvilágosításul szolgál a deb-
reczeni vezérigénység (de-
legátus Irodahelyiség, Arany
János-utca 13.). Telefon 12-41.

Alaptőke 3.000.000 K.

Érdekes könyvujdonságok

Drasche-Lázár:

A tüzkereszt
2-ik kiadás. Regény, a tüzpróba folytatása
Ara 14 korona.

Molnár Ferenc:

Andor
2-ik kiadás. Regény. Ara 15 korona.

Wohlbrück O.

Barbárok
2-ik kiadás. Regény az orosz életről. Ara 9 K.

Méray Horváth Károly:

Új világ felé
2-ik kiadás. Rendkívül érdekes regény orosz-
francia milieuban. Ara 11 korona.

Magyar Lajos:

A magyar forradalom
Élmények a forradalom főhadiszállásán 3 K.

Lakatos László:

Férj és feleség
Komédia 3 felvonásban. Ara 6 korona 50 fill.

Kenedi Géza:

Anekdóták a magyar köz-
életből
Ara 7 kor. 10 százalék felár.

Hegedüs és Sándor

irodalmi és nyomdai részvénytársaság
könyvesboltjában, Piac-utca 34. szám.

Hirdetmény.

Felkéretnek mindama tiszték és tiszt-
jelöltek, akik a 39. gyalogezrednél, vagy a
debreczeni hadkiegészítő kerületi parancs-
nokságnál szerelték le, hogy leszerelési ig-
zolványukat és egy hatósági bizonyítványt,
— miszerint a háború tartama alatt civil
állásukból kifolyólag semminemű fizetést
nem kaptak — küldjenek be a 39. gyalog-
ezred gazdasági hivatalához pontos címük
megjelölésével, végkielégítésük mielőbbi fo-
lyósítása céljából.

**39. gyalogezred
gazdasági hivatal.**

VISZKETECSÉGET, SÖMÖRT, RÜHT

a leggyorsabban elmulasztja a **Dr. Fiesch-
eredeti, törvényesen védett „SKABOFOR-
MENŐCS”**. Nincs szaga, nem piszkít.
Mindig eredeti pecsétet Dr. Fiesch-félet
kerjünk. Próbátégely K 4.—, nagy tégely
K 6.—, családi tégely K 15.—. Debreczen
és vidéke részére ír. ktár Reichard Sándor
Cilag gyógyszerár Árpád-tér 1. és Grosz
Nagy Ferenc Arany Egyszaru gyógyszerár
Vetcsel a „SKABOFOR” védjegyre figyeljenek.

Apróhirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szögig
2 korona, minden további szó 20 fillér. Vasár-
és ünnepnapokon 10 szögig 3 korona, minden
további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomot-
tak kétszeresen számítódnak.

Aranyat-ezüstöt,

szóló zálogleveleket (zá-
logcédulákat) és egyéb
tárgyakat a legmaga-
sabb árban veszlek. —
Meghívásra házhoz is
elmegyek. Steiner Mihály
Széchenyi-u. 19. szám.

Eladó ház.

Központon, vasúthoz kö-
zel, nagyjövedelmű bér-
ház 5 szoba azonnali be-
költözésre eladó. Dezső,
Maróthy utca 19.

KIFUTÓ FIU

PELVÉTETIK
A KIADÓ-
HIVATALBAN

Tűzifa

fuvarozását elvállalja az
Egyetemi Építkezés
(Nagyerdő).

Eladó ház.

Maróthy-utcán csinos
családi ház, 3 szobás ut-
cai, 3 szobás udvari la-
kással májusi beköltöz-
zésre eladó. Dezső, Ma-
róthy-utca 19.

Gummi- bélyegzőt

pesztanyonót és mindenféle
vécset fémbe készít
PAULÓ vésnök
Batthyány-utca 22. szám
Gummi-bélyegzőt 24 óra alatt
készíték.

Eladó

H. bősörményi ut 48.
sz. alatti ház a villamos
megállónál nagy gyü-
meicsős kerület eladó.
Azonnal beköltözhető.
Felvilágosítás kapható a
szomszédban levő kovács
műhelyben és Konyári
Mátonnál Libakert,
Szegefű utca 17. sz. alatt.

Elvezett

egy leszámlásra vonat-
kozó aktánk. Megtaláló
jutalomban részesül az
egyetemi építkezésnél
(Nagyerdő).

VILLAMVILÁGÍTÁSI

berendezések szerelésével, vil-
lamos vasalók és fűzők javi-
tásával foglalkozik **Műszaki-
nyit-utca 19. szám** alatt lakó
FERENCZY JENŐ
okleveles gépészmérnök.

Akinek

törött aranya, ezüstje,
ékszere, vagy zálogjegye
van eladó, hívja meg
Krámer, Arany Bika-
bérház 3.

Eladó

hajduböszörményi határ-
ban, a tiszapolgári főt-
mentén, a Badó korcsma
mellett levő ugynevezett
Ránky-fele 250 magyar
holdas feketé réti földbir-
tok. Rajta levő gazdasági
épületekkel együtt. Van
rajta 2 szobás gazda-lakás,
40—50 drb jószágokra istál-
ló és eselőd lakók. A bir-
tokon van jó förtésztes
kölcsön. A birtok eladási
ára boldanként 1500 ko-
rona. Érkezhetni lehet
Debreczeni Gazdák Bank-
ja, Kossuth-utca 17. sz.,
továbbá dr. Sente Gyula
ügyvédnél Budapest, Csar-
nok-tér 3. sz. Heltay Béla
Budapest, Váci utca 18.
szám.

Keresek

megvételre használt, jó-
karban levő, látható írá-
su irógépet, melyet eset-
leg katonai irodában már
nem használnak. Aján-
latok Neumann Miksa
Hajduböszörmény, kőt-
s. övögyár.

Mindezt

hutorok, háló- és ebédlő-
berendezések szerdától
kezdve eladók. Széché-
nyi-utca 10.

Lapkihordó

**szszonyokat jó li-
zetéssel felvevő a
kiadóhivatal. :: ::**

Újból kapható új kiadásban:

Magyarország Jövője.

Írta: Jászi Oszkár.

Ara 10%, felárral
9 korona 90 fill.

Kapható:

Hegedüs és Sándor
r.-i. könyvkiadóhivatal, Piac-utca 34.